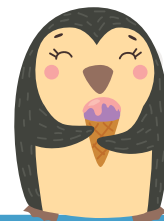

11. füzet

Állatkerti világ

Természeti értékeink védelme

Családi foglalkoztató füzet

Milyen témakörrel fogunk foglalkozni a családi foglalkoztató füzetben?

Őszi digitális állatkert sorozatunk ezen füzetében a témánk: természeti értékeink védelme.

A sorozat összeállításánál óvodai témaköröket és kiegészítő témaköröket vettünk alapul a 14 rész kialakításában, majd ezeket korosztályoknak megfelelő problémafelvetésekkel és feladatokkal tettük teljessé egészen az általános iskola 8. osztályig.

De nem csak egyszerűen témákat dolgozunk fel, hanem állatkerti élethelyzeteket is megmutatunk. Az első téma alkalmával például megismertük azt az állatos körzetvezetőt, aki végigkísér a sorozatban bennünket. Későbbiekben kitalálhatjuk az állatkertünk nyitvatartását, kifutókat tervezhetünk, programokat találhatunk ki, takarmányt rendelhetünk az állatoknak, stb. A feladatmegoldás mellett, pedig el is játszhatjuk az általunk készített állatkertben (nyári digitális állatkert sorozatból) a különböző helyzeteket.

Milyen fejezetekre tagolódik a kreatív foglalkoztató füzet?

1. Bevezető - Az adott témáról egy holisztikus szemléletű összefoglaló írás.
2. Gyakorló feladatok történetbe ágyazva - Korosztályonként különböző feladattípusok felfűzve egy téma problémakörére és ismeretanyagára.
3. Kézműves foglalkoztató - "Zöld" elkötelezettségű, azaz elsősorban és ahol lehet gyűjtögetésre épít: mind a természetes alapanyagok (levelek, termések, vesszők, stb.), mind a hétköznapiak során keletkező "hulladékok" (hengerek, kartonok, tasakok, dugók, üvegek, stb.) tekintetében. Kivitelezésben a viszonylagos egyszerűsége, a könnyű megvalósíthatóságra törekszünk, hiszen a cél az alkotás, a kreatív szemlélet megkedveltetése.
4. Megoldások – A második téma megjelenését követően, minden héten megjelenik az előző füzet megoldása, így otthon egyszerűen ellenőrizhető, hogy kellően ügyesek voltunk-e az előző alkalommal.

Keresd a füzetben a sárga jelzésű feladatokat, ha óvodába jársz vagy most kezdted az iskolát - vagyis ha még nem tudsz írni, olvasni!

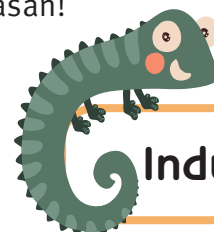
Kérj szüleidtől, nagyszüleidtől vagy nagyobb testvéredtől segítséget a feladatok megoldásához!

Keresd a füzetben a kék jelzésű feladatokat, ha alsós vagy és tudsz már olvasni!

Keresd a füzetben a zöld jelzésű feladatokat, ha nemrég kezdted a felső tagozatot!

Keresd a füzetben a lila jelzésű feladatokat, ha már nagyobb vagy!

És az se baj, ha az egész család együtt dolgozik a feladatok megoldásán!

Induljon a játék!

Állatkerti szerepjáték

Az első füzetben megalkottuk az állatos körzetvezető személyét és a rendezvényszervező munkatársával is találkoztunk. A második füzetben a karbantartó bőrre bújhattunk a harmadik füzet segítségével a lepkeházi gondozó és kertész munkatársakkal találkoztunk. A negyedik füzetben a fókák gondozójának feladataiba és kihívásaiba tekintettünk be. Az ötödik füzetben a takarmányellátási csoport tagjainak segíthettünk. A hatodik füzetben a körzetvezető feladatait oldhattuk meg, a hetedik füzetben állatgondozóként tevékenykedhettünk. A nyolcadik füzetben a grafikus munkakörével ismerkedtünk meg. A kilencedik füzetben az állatorvos és a szővivő mindennapjaiba tekintettünk bele.

Emlékszel, hogy a tizedik füzetben melyik munkatárssal ismerkedhettél meg?

Döntsd el, hogy ki segített az állatos körzetvezetőnek az előző füzetben! Színezd ki azt a figurát, akit választottál!

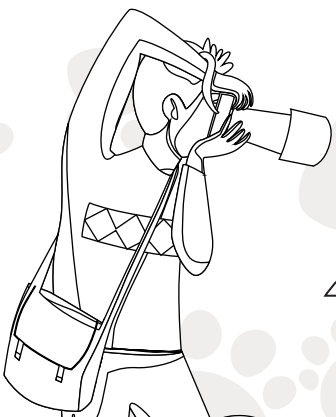
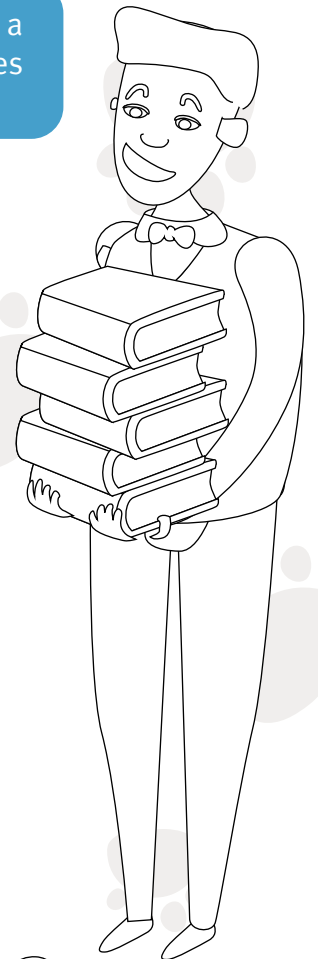
Milyen feladatokat oldott meg az előző füzetben ez a munkatárs? Mondj legalább 3 dolgot!

Vajon hogy hívhatják ezt a munkatársat? Adj vicces nevet neki!

Vajon mit mondhat egy bemutatkozás során ez a munkatárs? Mutasd be a választott figurát!

vagy

Röviden mutakozz be és mesélj arról, miért téged választottak erre a pozícióra!

Természeti értékeink védelme

Manapság a természet-, állat- és környezetvédelem mint attitűd, egyre inkább hétköznapi gondolkodásunk, felfogásunk része. Ez sok mindennek köszönhető, de hogy mint probléma egyáltalán felmerül, annak egyik oka az emberiség létszámának örületes emelkedése. Itt, Európában, az "öreg kontinensen", ennek épp az ellenkezője a jellemző, de a globális jelenség következményeivel mégis szembesülnünk kell. A világháló oldalain és számos játék- és dokumentumfilmben látjuk, olvassuk a megdöbbentő adatokat a kihalás szélére került vagy már ki is halt fajokról. Mindez nem is érhet minket derült égből villámcsapásként, hiszen a tudósok már az 1970-es évek közepétől jelezték azokat a problémákat, melyek következményeivel ma szembesülünk és még évtizedeken át szembesülni is fogunk. Ezekre a problémákra, illetve ezek kezelésére kell felkészíteni gyermekeinket és unokáinkat, természetesen életkoruknak megfelelő módon, nem rémítgetve, félelmet keltve bennük, mégis realistán, hogy érezzék a gondok súlyát és érezzék felelősségük határait.

Fél évszázada és korábban is, a híradások, ismeretterjesztő műsorok, könyvek a "természet legyőzéséről, megzabolázásáról" szóltak, hatalmas környezet-átalakítások zajlottak. Ma azt olvassuk, hogy sok mindent vissza kell rendezni eredeti állapotába - csupán kiragadott példaként: hogy az áradások elleni védekezés nem a további szabályozások, nem a töltések további magasítása; másképp, más módszerekkel kell megoldani az árvíz-katasztrófák megelőzését. Így vagyunk az állatvédelemmel is több szempontból: tudjuk, hogy sok faj esetében milyen komoly probléma az élőhelyek beszűkülése, a szétaprózódás, az izolálódás, az orvadászat, nem is sorolom tovább. Az állatkertek eredeti funkciói tovább gyarapodtak: mind több olyan állatfaj egyedeit láthatjuk a kertekben, melyek fennmaradásáról ezek az intézmények gondoskodnak. Világméretű segítő szervezetek jöttek létre a vadállomány megmentéséért, civilek és szakemberek együtt mosdatják az olajszennyezéstől a pingvineket, tengeri madarakat. Megható filmeket láthatunk olyan emberi erőfeszítésekről, összefogásokról, melynek célja valamilyen bajba jutott vadállatok megmentése. Látjuk, hogy a házi állatokra is figyelnek az emberek: tartásuk körülményeire, gondozásuk milyenségére, és ha elhanyagoltak, mind gyakrabban lép közbe az állatvédelmi hatóság. Hatalmas jelentősége van a felvilágosító, ismeretterjesztő tevékenységnek is, hiszen a világ számos táján mind a mai napig fogyasztanak olyan "csodaszereket", melyeket állati bajuszból, csontból, szarvából, páncélból illetve ezek őrleményéből állítanak elő. A legsikeresebb akciókat, kezdeményezéseket mind nagyobb fórumokon kellene megosztani, a jó példákat közkinccsé tenni, módszerüket tanítani és követni.

Hatalmas ez a "falat" a gyerekek számára. Úgy tűnhet, messze túlnő személyes kompetenciánk határain. Amit tehetünk, az az, hogy az állatok, a természet szeretetére és megbecsülésére tanítjuk, neveljük, és a fenntarthatóság jegyében a túlzott "fogyasztással" szembeni kritikus nézőponttal vértessük fel őket.

Olvastad már?
Fazekas Anna: Öreg néne őzikéje,
1952

Hallottad már?
Békés-Dés-Geszi:
A dzsungel könyve, 1996

Az állatorvosok és állatgondozók a Sünispotályban sokféle beteg vagy sérült állatot látnak el. Amikor meggyógyulnak és kellően megerősödnek, biztonságos helyen szabadon engedik őket. Vajon melyik állat hol fogja magát biztonságban érezni? Hová mennek az elengedés után? Kösd össze, melyik állat melyik helyen lesz megtalálható!

1.

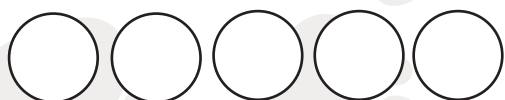
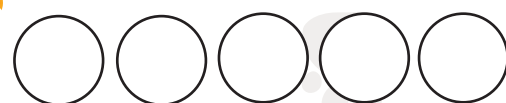
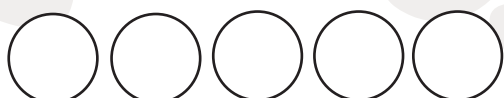
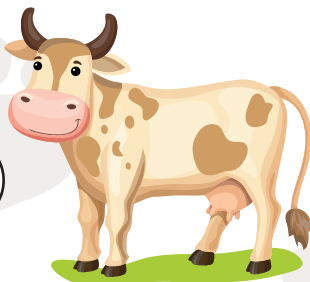
Milyen eszközöket használ az állatorvos? Karikázd be az állatorvos eszközeit, melyeket használhatja amikor megvizsgál egy állatot!

2.

Minden háziállatnak tágas élettér jutott a farmon. Felismered milyen állatokat látsz a képen? Vajon melyik állatból hányat látsz? Ahány darabot látsz a képen, annyi kört színezz ki az állatok mellett! Van két egyforma állat a képen, amelyek minden színükben megegyeznek? Ha találsz ilyen állatokat karikázd be őket!
Ha jól megfigyelted a képet, láthatod, hogy néhány dolognak eltűnt a színe. Színezd ki őket!

3.

Felismered az állatokat az árnyékukról? Keresd az oda nem illőt! Karikázd be azt, amelyik kilóg a sorból!

4.

Mielőtt az állatkertbe érkeztek a családdal, megnézték, milyen védett madárfajok vannak hazánkban, hátha néhányal találkozhattok az állatkertben vagy a mentőállomáson. Így ismerősek lesznek a nevek, könnyebben fogtok emlékezni rájuk, ha már olvastok róluk korábban, illetve nem céltalan bolyongás, hanem valódi ismeretszerzés lehet a kirándulás.

Sajnos azonban a weboldalon karbantartást végeznek, összekeveredtek a szavak, a szóközők eltűntek. Próbáld mégis információt szerezni a betűhalmazból az alábbiak szerint!

Rendezd sorba a szavakat úgy, hogy az előző szó utolsó betűjével kezdődjön a következő szó!

5.

apácalúderdeiszürkebegybíbicdarázsölyverdeipityerfüleskuvikgulipáncitrombillegetőezüstlilegyurgyalag
kékgalambkígyászölyvkuviknagygodakakukkőszapórozsdáscsukvadgerlevándorfüzike

.....
.....
.....

Rendezd ABC sorrendbe a szókégyó szavait!

fenyőrigósarlósfecskeszalakótamacskabagolylappantyújégmadárökörsemvörösbegynádirigó
sárgarigóhollóseregélyfenyőpintycsízme gyvágókarmazsinpirókmezeiverébvetésivarjúfülemülezőldküllő

.....
.....
.....

Írd ki a szókégyóból azokat a szavakat, amelyek a madarakat jelölik!

pehelytolljegesrécefészeksiketfajdvakcsászármadárfürjautóbivalybömbikaboglyakisvöcsöktélkecskerá
góhuavardarubetonfültulipántúzokgulipánbércbíbic síléckakukkrozmaringjégszekerényjégmadárjégcsap
partifecskekecskeökörsemellenségbarátcinegeollóhollófeketezőldike

.....
.....
.....

Gondolom Te is gyakran eszel tojást. Sokféleképpen el tudjuk készíteni, alapanyag a konyhában. Tükörtojás, főtt tojás, rántotta, omlett, sütemény, stb. Az állatkertben is rengeteg tojás fogy, évente nagyjából 89 ezer darab. Kapnak belőle madarak, rágcsálók, emlősök, nyersen vagy főzve is. De honnan jön ez a sok tojás? Hogyan tartják a tyúkokat egy nagy ipari telepen s hogyan egy tanyán? Van szerinted különbség a tojásaik között? Ha eddig még nem gondoltál bele, most utána járhatsz, keresséj az interneten!

Hasonlítsd össze az alábbi szempontok szerint a különböző tartási módokból származó tojásokat! Milyen a színe a tojás sárgájának? Milyen körülmények között tartják a tyúkokat? Mennyit tud tojni egy tyúk egy héten? Mennyibe kerül a boltokban a tojás? Mit esznek egyáltalán a tyúkok?

6.

Ki vagy mi vagyok én? Találd ki az alábbi pár sorból vajon mire gondoltam!

7.

4-7 évig élek. Percenként kb 9 alkalommal veszek levegőt téli álmom közben. 5-7000 módosult szőrszálam van, ha megijedek összegömbölyödök.

Kedvelem a templomtornyokat, barlangokat. Ultrahanggal tájékozodom, így ügyesen lavírozok a sötétben. Nőstényként nyár közepén szülök 1-2 kölyköt. A hiedelemmel ellentétben nem ragadok hajba.

Gyakran láthatok autóutak mellett a póznákon üldögelni. Mezőkön, legelőkön vadászok. Közepes termetemmel szívesen vitorlázok a levegőben. Zsákmányaim között szerepelnek kis emlősök (pockok, egerek). Sötétbarna-fehér tollazatommal jól beleolvadok környezetembe. Tojásaim fehér alapon vörösesbarna foltosak. Nyávogásszerű kiáltásom leginkább költési időben hallatom.

Feltétlenül szükséges számomra a víz közelsége. Táplálékként szitakötőket, szúnyogokat, békákat, sőt puhatestűeket is szívesen fogyasztok. Leginkább a reggeli és esti órákban vagyok aktív. Ha az idő hűvösebbre fordul, beásom magam az iszapba és ott húzom ki a telet. Páncélom zöldes, barnás, fekete, amit sárga pettyek-csíkok tarkítanak. Az utóbbi időben egy külföldi társam veszélyezteti a fennmaradásom, pedig itt én vagyok itthon!

Sünit találtam – hogy segítek neki?

Beköszöntött az ősz: ilyenkor egyre több süni kerül az emberek útjába. Sokan segíteni szeretnének nekik, de nem tudják, hogyan kezdjenek hozzá. És egyáltalán: mikor szorul egy süni segítségre?

Hízókúra ősszel

Ősszel a sünök igyekeznek minél kövérebbre hízni, hogy zsírtartalékaik elegendők legyenek a hosszú téli álomra. Ezért több időt töltenek táplálékkereséssel, természetes tehát, hogy gyakrabban kerülnek szem elé. Ettől még nem feltétlenül szorulnak segítségre, sokszor legjobban tesszük, ha békén hagyjuk őket. Aki szeretne hozzájárulni téli felkészülésükhöz, legjobban, ha konzerv macskaeledellel kínálja őket – sokszor maguk is megdézsmálják a cicáknak estére kitett vacsorát. Segíthetünk neki azzal is, ha az összegereblyézett avart kupacban hagyjuk a kert végében, de készíthetünk sünházikót is egy ládából, avarral jól kitömve, amelyben meghúzhatja magát.

Harminc dekás túpárna

Nem ritka, hogy a sünyayák a tavaszi alom felnevelése után, nyár végén még egyszer ellenek. Ezek a későn született kölykök ősze önállóvá válnak ugyan, de még nem biztos, hogy sikerült elég gömbölyűre hízniuk ahhoz, hogy biztonságosan áttelehessenek. Ha a kölyök testtömege nem éri el a 30 dekát, akkor valószínűleg segítségre szorul, és megesik, hogy az anya kondíciója sem állt még helyre a szoptatás okozta igénybevétel után. Elsősegélyként táplálékot kínálhatunk nekik, ami lehet a már említett macskaeledel, főtt vagy nyers, darált marha- vagy csirkehús, esetleg reszelt vagy apróra vágott sajt, ha véletlenül akad otthon, akkor lisztkukac.

Almát csak a mesében gyűjt

Bármilyen bájosak is a mesekönyvek képei, amelyeken a süni almát cipel a hátán, a süni nem növényevő állat, és még ha olykor el is csemegéz egy-két szeletke almát, az a kondícióján nem sokat segít. Fontos tudni, hogy védett állatot fogságban tartani nem szabad, úgyhogy miután megkínáltuk, a bajba jutott sünit nem gondozhatjuk otthon, hanem be kell vinni a legközelebbi állatmentő állomásra, ami Budapesten a Sünispotályt jelenti, a Fővárosi Állat- és Növénykertben. Itt szakszerű ellátásban részesül, és tavasszal biztonságos helyen fogják majd elereszteni. A sünöket általában rengeteg élősködő (bolha, kullancs) kínozza, így társállatainktól tartsuk távol, megfogásához pedig bőrkesztyűt használjunk.

Keresztrejtvény 8.

Vízszintes

3. Leggyakrabban itt alszik téli álmat a süni.
4. A süni ebben az évszakban jelentősen megnöveli a testsúlyát.
6. Így hívják az állatkerti vadállatmentő központot.
7. Ez az élősködő is megtalálható a süni kültakaróján.

Függőleges

1. A süni megfogásakor célszerű ezt a ruhadarabot magunkra öltönnünk.
2. Neves írónk, Csukás István, gyerekversének főszereplője ez süni.
5. A süni ebben a napszakban aktív.

A Sünispotályban sérült védett állatok ellátásáról, gyógyításáról gondoskodnak. Négy állatfaj jellemzői keveredtek össze. Válogasd ki az egyes mondatokba tartozó szavakat! Alkoss velük teljes mondatokat!

9.

melynek, Magyarországon, a fejét, 30-35 cm, agresszív az egyetlen, barnásfekete, mentén, hosszú, két, vagy, zömök, zöldes-, a leggyakoribb, díszíti, őshonos, testű, elsősorban, őshonos, tojásait, viselkedésű, rágcsálókkal, hátát, és bőre, csík, tüskék, ragadozó madár, és a part, teknősfaj, fedik, oldalon, vagy, piros, veszély, 33 napig, rakja, esetén, teknősfaj, hátpáncélja, sárga, összegömbölyödik, költ, állat, hazánkba, táplálkozik, Észak-Amerikában

Keleti sün - szavak

Egerészölyv - szavak

Mondatok

.....

.....

.....

.....

Ékszerteknős - szavak

Mocsári teknős - szavak

A Sünispotályban dolgozók munkájának fontos része a lakosság tájékoztatása. Például a korábban behozott sérült állatok egészségi állapotáról, illetve a mentés, segítségnyújtás szabályairól.

Tudod-e, hogy az alábbi esetek közül mikor kell feltétlenül emberi beavatkozás? Húzd alá a mondat végén a döntésed!

10.

Egy mókus, bár kicsi és esetlenül mozog, egyedül van a parkban, erdőben.

kell/nem kell

Egy törött szárnyú baglyot találsz az út mentén.

kell/nem kell

Fekete rigó fiókákat fogott a macska, de még élnek.

kell/nem kell

Legyengült galambot látsz a parkban.

kell/nem kell

A kutya elkapott egy sünt, akinek azóta vérzik a lába.

kell/nem kell

Kicsi, gyenge sünöket látsz, a fészket régóta nem látogatja az anya.

kell/nem kell

Tini nindzsa teknőcök az Állatkertben

Egy nagyvárosi kisgyerek a csatornába ejtette a díszállat üzletben vásárolt ékszerteknőseit. A négy kis teknős ezután felnőtt, és különleges képességeit a gonoszok ellen vetette be – valahogy így kezdődik a Tini Nindzsa Teknőcök népszerű története a nyolcvanas évekből. A képregényként indult történet alapötlete a valóságból származik, ám az események itt kissé másképp alakultak...

Amerikából jöttünk...

Az ékszerteknősök hazája Észak-Amerika, de az egész világ ismeri őket, hiszen egy időben tömegével forgalmazták az állatkereskedések a pénzüreményi, élénkzöld állatkákat. A teknősfióka valóban olyan, mint egy kis ékszer, mint egy nyakba akasztható medál, ráadásul a teknősöket nem veszi körül annyi előítélet, mint más hüllőket, nem csoda hát, hogy sokan vásároltak a bűbajos állatkákból. Legtöbbjükben sajnos nem tudatosodott, hogy a parányi tekiből idővel levesestányér méretű jószág lesz, amelyet egyre nehezebb elhelyezni, rengeteget kell takarítani utána, ráadásul sokszor még harapós is. Így aztán egyre több megunt ékszerteknős végezte – ha nem is a csatornában, de a természetes vizekben, azzal a felkiáltással, hogy ott majd jó dolga lesz.

Élnek, mint hal a vízben

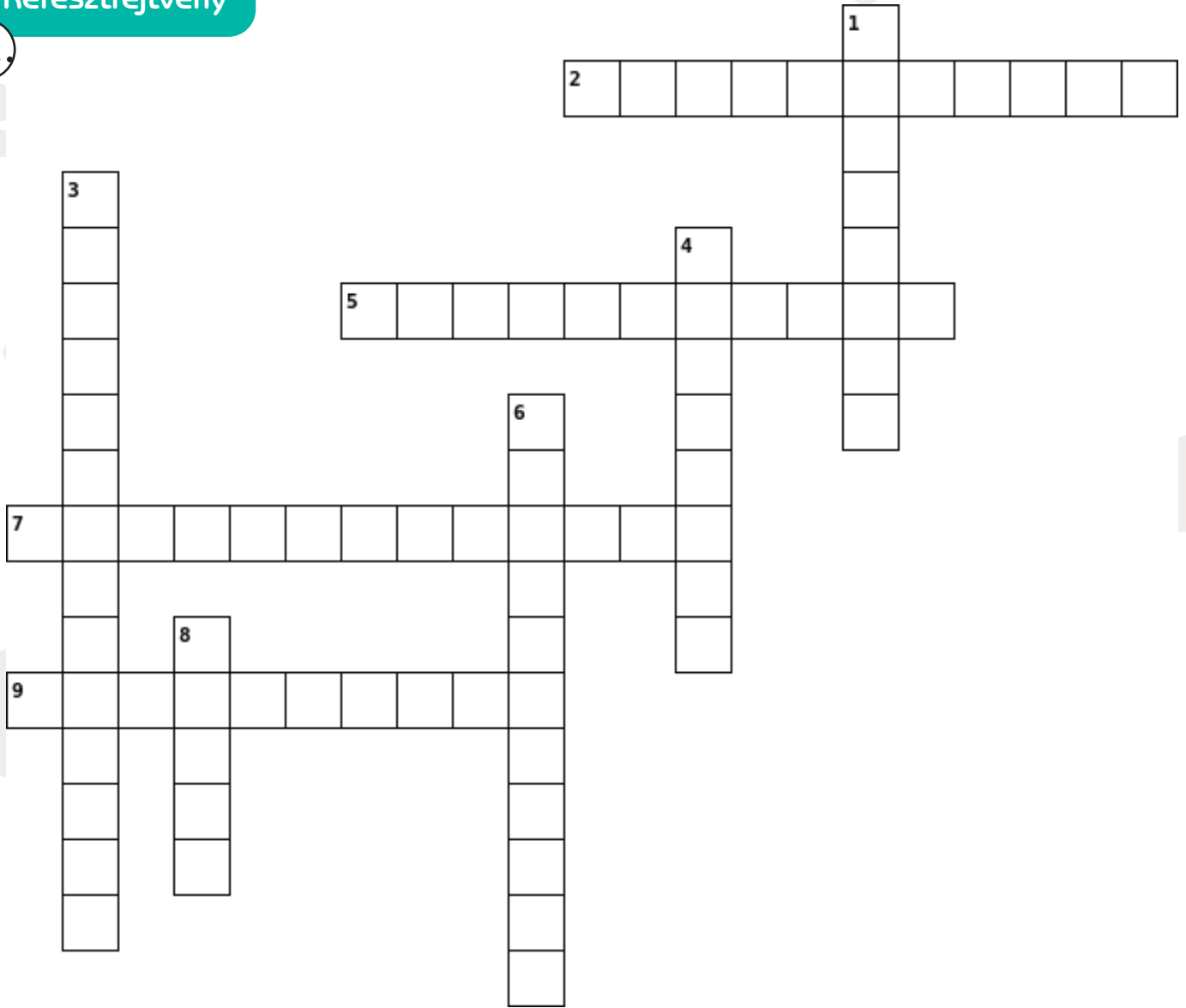
Mi tagadás, valóban jó dolga lesz. A legtöbb társállat, ha szélnek eresztik, nem tud életben maradni, mert nem bírja az itteni klímát. A vörösfülű és a sárgafülű ékszerteknős azonban nem ilyen. Ezek a teknősök hazájukban az európaihoz hasonló éghajlaton élnek, nyáron süttetik magukat a napon, és lubickolnak a tavakban, a telet pedig dermedt nyugalmi állapotban töltik. Látszólag ideálisnak mondható tehát a helyzet, legalábbis az ékszerteknősök szempontjából. Nem az viszont a hazánkban őshonos mocsári teknős szemszögéből nézve, aki hirtelen vetélytársakkal találta szemben magát, amelyekkel versenyeznie kell a táplálékért, a napozó- és tojásrakó helyekért, és amelyekkel szemben egész bizonyosan alul marad. Ehhez a jövevényeknek még vegyszer hatására létrejött mutációra sincs szükségük.

Egyenlőtlen küzdelem

A mocsári teknős ugyanis békés, visszahúzódó természetű állat, akinek ezen a tájon emberemlékezet óta nem kellett hadakoznia senkivel, mert nem volt vetélytársa, hiszen ő itt az egyetlen vízi-, sőt bármilyen teknős. Hozzá képest valóban igazi tini nindzsa teknőcök a rámenősebb, erőszakosabb ékszerek, akik odahaza olyan nagygyúkkal osztoznak az életterükön, mint a hatalmas alligátorteknős, vagy akár maga a mississippi aligátor. Ha tehát versenyre kényszerülnek egymással, nem kétséges, hogy a vesztes csak a mocsári teknős lehet. A Duna holtágaiban és egyéb lassan folyó vagy állóvizekben lakott területhez közel már most is több ékszerteknőst lehet látni, mint mocsárit. Ráadásul a klímaváltozás miatt egyre hosszabbak és melegebbek a nyarak, így az ékszerteknősök tojásai is kikelnek a szabadban...

Menedék az Állatkertben

Ha ez így megy tovább, az ékszerteknősök átvehetik az uralmat a hazai vizek fölött, a mocsári teknős pedig végleg eltűnhet. Hogy ez ne következhesse be, az Állatkert befogadja a megunt ékszerteknősöket, megakadályozva, hogy azok a természetes vizekbe kerüljenek. Ezért látni az Állatkert különböző vizeiben, nemcsak a Nagy-tóban, de a kifutók vizesárkaiban is tucatjával ékszerteknősöket, amelyek ugyanúgy élnek itt, mint a vadonban tennék: sütkéreznek, úszkálnak, természetes táplálékot falatoznak, és őszel maguktól, minden segítség nélkül elvonulnak telelni.

Vízszintes

- 2. A természetben szélnek eresztett, megunt ékszerteknősök _____ a hazai teknősfajt az élőhelyéről.
- 5. Az Állatkertben itt veszik át a megunt ékszerteknősöket.
- 7. Hazánkban őshonos teknősfaj.
- 9. Ellenfél más szóval.

Függőleges

- 1. Mesebeli iskolás teknősfű, aki barátaival sok erdei kalandot él át a közkedvelt rajzfilmsorozatban.
- 3. Hazájukban az ékszerteknősöknek többek között ezzel az állattal is osztozniuk kell az élőhelyükön.
- 4. A teknős így szaporodik.
- 6. Kisteknős másképpen.
- 8. Az agresszív ékszerteknősökkel ellentétben, a hazai faj viselkedésére ez jellemző.

Tudtad? Magyarországon a védett fajok száma megközelítőleg 2000 fajt jelent. A növények 733 faja, az állatok 1178 faja védelem alatt áll. A legveszélyeztetettebb fajok pedig fokozott védelemben részesülnek. E fajok mindegyikének pénzben kifejezett értéke van, amelyet természetvédelmi értéknek nevezünk.

Járj utána és egészítsd ki a következő táblázatban, melyik fajnak mennyi az eszmei értéke!

13.

Faj neve	Eszmei értéke
folyami rák	
bikapók	
lápi póc	
kis lilik	
kék vércse	
macskabagoly	
ökörszem	
karéjos vesepáfrány	
csikófark	
sziki kocsord	
gyapjas őszirózsa	
tornai vértő	
gyapjas gyűszűvirág	
parti fűz	

Az állatkertünkben működő állatmentő állomás egész évben, reggel 8.00 órától, délután 16.00 óráig fogadja a sérült állatokat. A mentőhely, nevével ellentétben, nem csupán madarakat fogad: sünök, mókusok, denevérek is rendszeres „látogatói” a központnak. Azonban vannak fajok, amiket állategészségügyi-, kapacitáshiánybeli okok miatt nem fogadnak. Ahogyan a vadászható madár- és emlősfajok egyedeit sem.

A következő feladatban felsoroltunk néhány állatfajt. Csoportosítsd őket aszerint, hogy melyik kategóriába tartoznak!

14.

róka
házigalamb
fogoly
erdei fülesbagoly
örvös galamb
vörösvércse
vetési lúd
macskabagoly
parlagi sas
gímszarvas
balkáni gerle
tőkés réce
európai mókus
eurázsiai hód
borz
bütykös hattyú

A madármentő állomásra vihető állatfajok

Állategészségügyi- és kapacitáshiánybeli okokból nem fogadható állatfajok

Vadászható madár- és emlősfajok egyedei, melyek nem fogadhatók

Az állatmentő helyre nap, mint nap érkeznek állatok: madarak, emlősök, hüllők... Most te dolgozol állatmentő munkatársként az állatkertben, s az a feladatod, hogy átvedd az érkező sérült egyedeket. Az állatokat olykor kartondobozban hozzák (természetesen apró levegőztető lyukak vannak a tetején), ilyenkor óvatosan kell belenézni a dobozba, nehogy megijedjen az állat.

A mai napon 8 állat érkezett, melyeket át kellett vened. A dobozba bekukucsálva, azonban csak egy-egy testrésze kivehető az állatoknak. Felismered őket?

15.

A vadállatmentés Állatkertünk természetvédelmi tevékenységének egyik fontos területe. E munka keretében Magyarországon honos, vadon élő, védett vagy fokozottan védett állatfajok olyan egyedei kapnak tőlünk második esélyt, akik valamilyen ok miatt emberi segítségre szorulnak. A sérült állatokat meggyógyítjuk, a legyengülteket felerősítjük, az elárvultakat pedig felneveljük, s ha már képesek magukról segítség nélkül gondoskodni, szabadon engedjük őket természetes élőhelyükön. A múlt évben 2201 mentett állatról gondoskodtak munkatársaink, és az idei évben is magas szám várható.

Állatkertünkben a mentőmunka egyik központi helye a Sünispotály nevű bemutató mentőközpont. Jóllehet ez a létesítmény – a Holnembvált Vár többi bemutatóhelyével együtt – átmenetileg nem látogatható, a vadállatmentés azonban továbbra is folyamatosan zajlik.

Pillantsunk bele a vadállatmentésbe! című videónkat itt tudod megnézni:

https://www.youtube.com/watch?v=4yatt2wdtng&feature=emb_logo

Hasznos ragadozó: az egerészölyv

Fenn az égen kiterjesztett szárnyakkal köröz egy madár. Széles szárnyai meg se moccannak, ahogy ráfekszik a légáramlatokra, és a földet kémleli, néha hangos „Kió!” kiáltást hallatva. A kirándulók hátrahajtott fejjel kémlelik. „Nézd, sas!”, kiáltják az egyik, holott a madár, amelyet a magasban látnak, nem sas, hanem egerészölyv.

Egereket eszeget

Az egerészölyv hazánk leggyakoribb ragadozó madara. Az autópályák mentén gyakran látni a vadkerítések oszlopain üldögdélni: olykor szinte minden oszlopon ül egy madár. Gyakorisága miatt felmerült az igény arra, hogy újra vadászhatóvá tegyék, amire a válasz az volt, hogy az egerészölyvet 2012-ben az év madarának választották meg. Noha ragadozó madárról van szó, elszaporodása nem gyakorol kedvezőtlen hatást az apróvadállományra. Amint a neve is utal rá, étlapján elsősorban apró rágcsálók szerepelnek, vagyis az ember szigorúan gazdasági szemléletével nézve is hasznosnak tekinthető.

Összetéveszthető

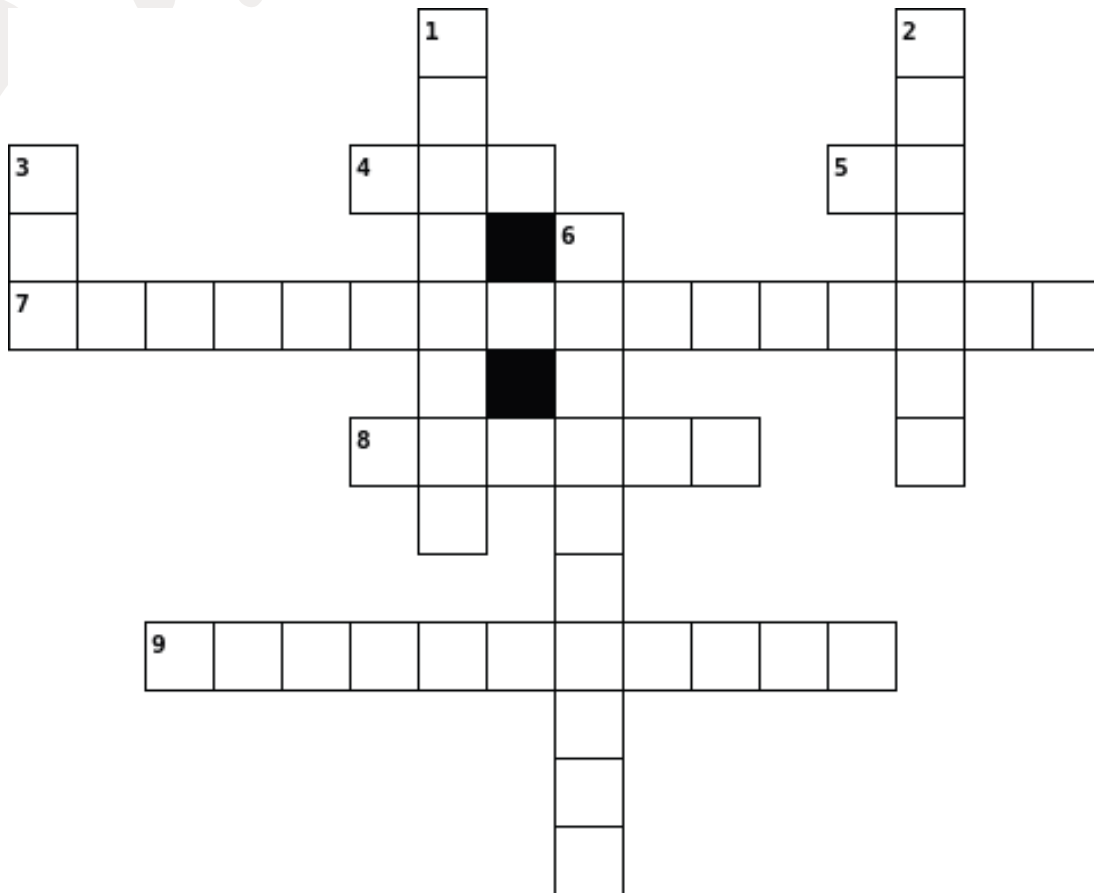
Elegendő egy pillantást vetni az egerészölyv és, mondjuk, a hasonló méretű héja lábára, és világosan látszik, hogy míg az utóbbi erős karmaival képes a fácánt vagy a mezei nyulat is leteríteni, addig az előbbi gyengébb fegyverzetét jóval kisebb préda elejtésére tervezték. Mezőgazdasági területeken fő tápláléka a mezei pocok, de a rágcsálók mellett gyíkokat, madárfiókákat, sőt, rovarokat is zsákmányul ejt. Vadászhatóvá tétele tehát nem indokolt, emellett várhatóan lenne egy igen negatív hatása: kaput nyitna más, ritkább ragadozó madárfajok lelövése felé, mivel távolból összetéveszthető ezekkel. Jobb tehát abban maradni, hogy Magyarországon semmilyen görbe csőrű madárra nem szabad löni.

Gallyakból rak fészket

Az egerészölyv változatos élőhelyeket népesít be: a középhegységi erdőkben éppúgy fészkel, mint az alföldi szántóföldek közti facsoportokban. Fákra azonban mindenképp szüksége van, mivel fészket száraz és lombos ágakból, magasan lévő ágvillaikba rakja. 1-4 tojásból álló fészkek alján a pár felváltva kotlik, majd a kikelő fiókákat eleinte a tojó őrzi, miközben a hím hordja nekik az ennivalót. Később, ahogy a fiókák egyre kevesebb felügyeletet igényelnek, mert növekvő méretük miatt kevesebb veszély fenyegeti őket, táplálékigényük viszont egyre nagyobb, a tojó is beszáll az etetésükbe. 45 nap szükséges ahhoz, hogy a fiókák a fészkekből kirepülve önállóvá váljanak.

Veszélyek az utakon

Gyakoriságának köszönhetően ez a madár az egyik leggyakoribb vendége az Állatkert madármentő állomásának, a Sünispotálynak. Egyik legjellemzőbb ok, ami miatt segítségre szorulnak, az áramütés, illetve az elektromos vezetékekkel való ütközés. A faj védettsége ellenére gyakran kerülnek a mentőhelyre meglőtt példányok. Ugyancsak gyakori forrása a sérüléseknek a közlekedési baleset. A kívülálló nyilván nehezen tudja elképzelni, hogy egy magasan szárnyaló madarat hogy üthet el az autó, de az egerészölyvnek megvan az a szokása, hogy szívesen csemegézik elhullott állatok könnyű zsákmányt ígérő teteméből, így az utakon elütött állatokból is, így könnyen lehet, hogy a következő jármű őt magát sodorja el...

Vízszintes

4. Ezzel a madárral gyakran összetévesztik az egerészölyvet.
5. Az egerészölyv fészkelőhelye.
7. Az év madara 2020-ban.
8. Az egerészölyv természetvédelmi státusza hazánkban.
9. Az Állatkertben itt rendszeresen találkozhatunk egerészölyvvel.

Függőleges

1. Az Állatkertben ellátott egerészölyvek sérüléseinek egyik leggyakoribb oka.
2. Az egerészölyv előfordulása hazánkban.
3. Az "év madara" programot elindító és azt a mai napig szervező egyesület rövidített neve.
6. Az egerészölyv legjellemzőbb tápláléka.

Kézműves foglalkoztató

A papírhulladék új élete

Életünk során rengeteg papírmaradékot halmozunk fel. Mindig marad néhány fölösleges újságpapír, szórólap, egy-egy sarkán meggyűrdött nyomtatópapír, vagy az iskolában fel nem használt színes papír. Ezeket érdemes félretenni, hisz kézműveskedés során még fel tudjuk használni.

Ha odahaza kutakodsz, keresgélsz találhatsz még régi könyveket is, melyeket fel tudsz használni praktikusán.

Sün jegyzettartó

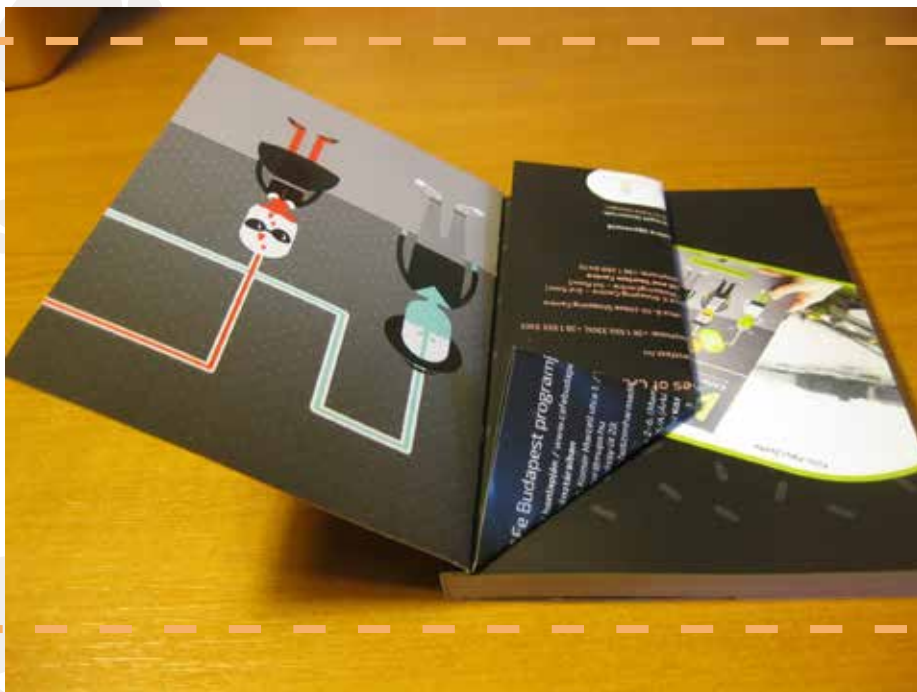
Alapanyagok, eszközök:

régi könyv vagy többoldalas reklámfüzet, ragasztó, olló, filctoll, fehér vagy színes papír, gomb

A jegyzettartóhoz olyan könyvet/reklámfüzetet válassz aminek a gerince stabilan ragasztott. Ez azért fontos, hogy a lapok ne hulljanak ki, amikor elkezdjük a lapjaink hajtogatását.

Én egy színes, kicsit vastagabb papírból készült reklámanyagot választottam, így egy igazán színes és bohókás sünim lesz.

Minden egyes lapot ugyanazzal a módszerrel kell hajtogatnod: először félbe tűrjük a lapot. Ki kell választanod, melyik fele lesz a süni feje, ezen a részen pedig behajtogatjuk a már félbehajtott lapot. Lásd a képen alább!

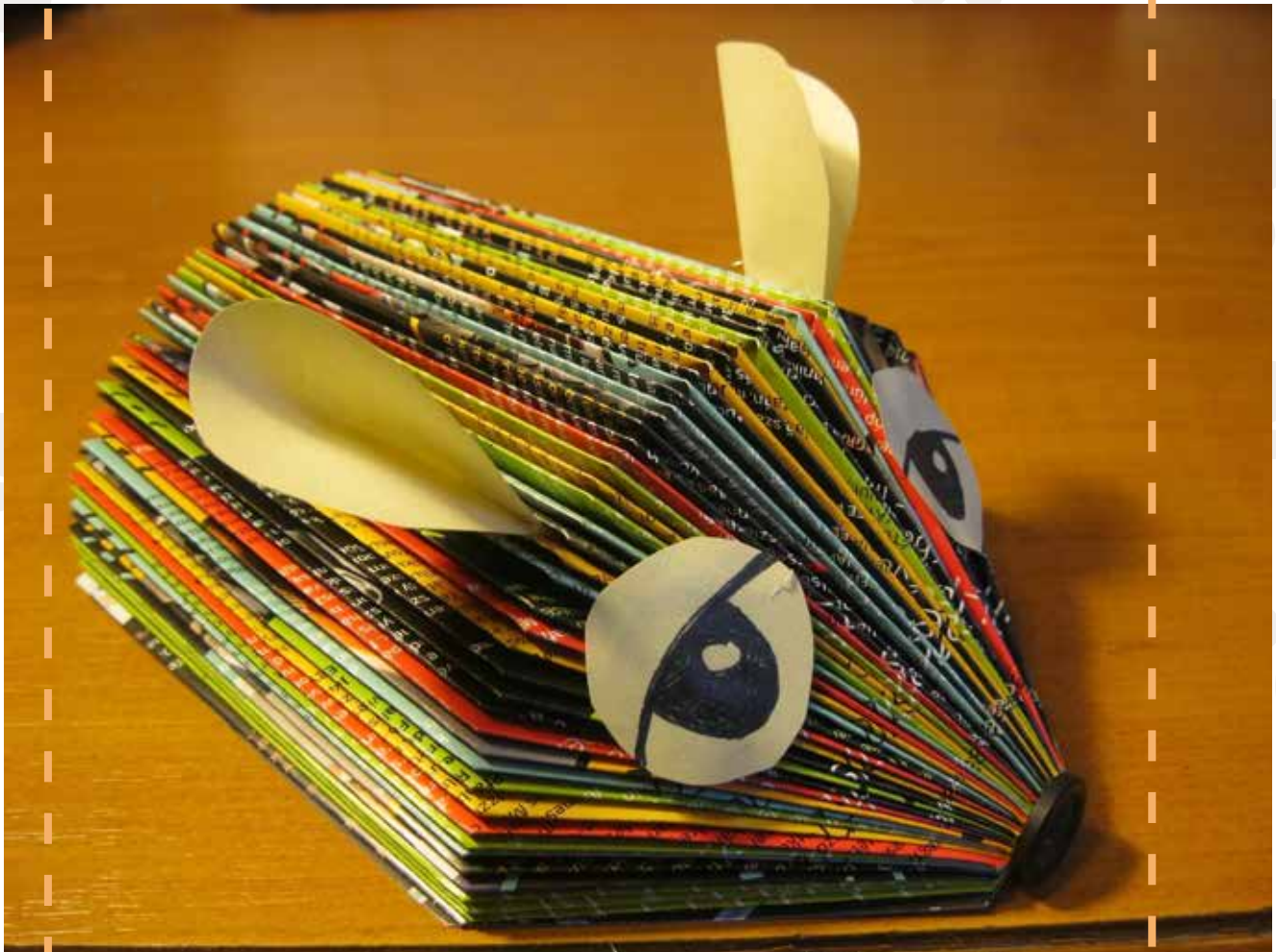
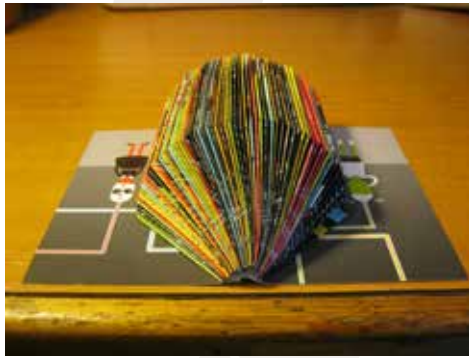
Minden egyes lapot így hajts meg! Türelem kell hozzá és kitartás, de a végeredményért megéri. Miután minden lappal végeztél, mi is legyen a borító lapokkal?

Ha nagyon kemény a borító akkor vágd le a meghajtogatott lapoknak megfelelően, tehát félbevágod, majd a fejrésznél is 45 fokos szögben levágod.

Ha puha a borító akkor a belső lapokhoz hasonlóan tűrd meg őket!

A sün teste már kész is. Válassz egy gombot az orrának, ragaszd fel! Fehér vagy színes papírból vágj ki két egyforma ovális vagy kör alakot, ezek lesznek a sün szemei. A filctoll segítségével rajzold meg a szemgolyókat, majd ragaszd fel az orra fölé őket!

Már csak a sün fülei vannak hátra, fehér vagy színes papírból vágj ki félkört, lehetőleg két egyformát. És ragaszd a lapok közé!

Teknős ceruzatartó

Alapanyagok, eszközök:

ragasztó, olló, ceruza, vastag karton, színes papírok maradékok, wc papír gurigák, kéztörölő papír gurigák, ragasztópisztoly

Elsőször próbálgasd elhelyezni a hengereket úgy, ahogy neked tetszik, de figyelve, hogy stabilan álljanak és egymáshoz tudd ragasztani őket! Ha megvan a megfelelő kompozíció, akkor jelöld meg, hogy melyik lesz a henger alaphoz ragasztott alja. Erre azért van szükség, mert a gyári vágás sokszor nem vízszintes, így a henger valamilyen irányba dőlhet, emiatt is kell a megfelelő elrendezés.

Válaszd ki, milyen színű papírokkal szeretnéd bevonni a különböző hengereket! A hengerek bevonása előtt mérd őket a papírhoz. A henger alját, amit megjelöltél, tedd a papír széléhez, a másik végénél hagyj rá 2-3 cm papírt, úgy jelöld be. Érdemes már ragasztás előtt, a jelölésnél a felesleges papírt levágni, ezt tedd félre, később még jól jöhet. Kenj egy réteg ragasztó csíkot hosszában a hengerre, illeszd rá a papírt úgy, hogy a henger alja pontosan illeszkedjen. A henger tetejénél körben, vékony csíkban kend a ragasztót, és lassan gördítsd fel a papírt. Ha körbeért, egy ujjnyi részen hagyd fedésben a papírt. Állítsd fel a hengert a ráhagyott papírrésszel felfelé. Vagdosd be 1-2cm távolságra, de vigyázz, hogy a hengerbe ne vágj bele. Majd belül ragasztózd be a hengert és a kis papírcsíkokat nyomkodd be, hogy hozzáragadjon. Csináld meg ezt az összes hengeren, majd hagyd, hogy megszáradjanak.

Utána minden hengert ragaszd a vele érintkezőkhöz ragasztópisztollyal, majd az aljának választott kartonra is ragaszd rá őket.

Válassz ki egy számodra tetszőleges teknős sziluettet, és vágj ki belőle több kis papír-teknőst. Ezeket használd a ceruzatartó díszítésére. Legegyszerűbb stiftes ragasztót használni.

Készítették:

Bagosi Zoltán
Fodor Zsuzsa
Horváth Alexandra
Király-Nagy Éva
Knáb Krisztina
Mirtse Áron
Polnai Krisztina
Takács-Kocsis Boglárka
Tóth Brigitta

2020
Budapest